

Merénylet Ferenc Ferdinánd főherceg ellen

Szarajevó, Bosznia-Hercegovina,
1914. június 28.

Következményeit tekintve a történelem összes merénylete közül az Osztrák-Magyar Monarchia trónörököse, Ferenc Ferdinánd elleni volt az egyik legjelentősebb és legmesszehatóbb gyilkosság. Ferenc Ferdinánd 1914. június 28-i lelővése Sarajevóban, a modern kori Bosznia-Hercegovina fővárosában, megrázta az egész világot, és az I. világháború kitörése felé tett lényeges lépés volt. Sok történész véleménye szerint a lövés közel 10 millió katona és számtalan civil halálához vezetett.

A merénylet abból az óhajból táplálkozott, hogy elszakítsák az Osztrák-Magyar Monarchia délszláv tartományait a hatalmas birodalomtól, és Nagy-Szerbiában egyesítsék azokat; olyan óhaj volt ez, amely éles vitákhoz vezetett Szerbia és szomszédai között. Ez 1913 vége felé hágott a tetőpontjára, és a boszniai szerb ortodox Danilo Ilić, a Fekete Kéz sarajevói terroristasejtjének vezetője elhatározta, hogy felkeresi a szervezet egyik alapítóját, a szerb C. A. Popovícot, és beszél vele. A Fekete Kéz titkos katonai társaság volt, azzal a feladattal, hogy visszaszerezze az Ausztria-Magyarország vagy más hatalmak fennhatósága alatt álló történelmi szerb területeket. Jelszava az „Egyesülés vagy halál” volt, és olyan titkos műveletekre specializálódott, amelyek Szerbia ügyét szándékoztak előmozdítani. Ilić azonban már nem hitte, hogy az ilyenfajta tevékenység sikerre vezet, ezért azt javasolta Popovícnak, inkább direkt akciók sorát kellene indítani. Egy ideig azt fontolgatták, hogy Bosz-

nia kormányzója legyen egy merénylet célpontja, végül azonban megegyeztek, hogy Ferdinánd főherceg lesz az áldozatuk.

Az volt a terv, hogy júniusban, a városban esedékes látogatásakor csapnak le a főhercegre. Az orgyilkossághoz egy csapat fiatal szerb és boszniai szerb merénylő szállította a fegyvereket, akiket Ilić szedett össze május 26-án, és június 4-re mind a hat merénylő Sarajevóban volt, tettekre készen. A kézfegyverek, bombák és kések mellett Ilić méregkapszulákat is kiosztott köztük – ez valóban egyesülés vagy halál. Másnap meggyilkolták Ferdinánd főherceget és feleségét, Zsófia hercegnőt.

A tervekkel ellentétben a merénylőket, valamint a Fekete Kéz vezetőit elfogták és bebörtönlötték vagy kivégezték. Egyetlen ember halála események láncolatát indította el, amely oda vezetett, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia az év júliusában ultimátumot bocsátott ki. Ebben egy követeléslista szerepelt, amelyet Szerbiának 48 órán belül el kellett fogadnia, különben számolnia kellett azzal, hogy az osztrák-magyar nagykövetet visszahívják az országból. Szerbia nem hódolt be, és július 28-án mindkét fél mozgósította hadseregét. Egy sor, az európai nagyhatalmak közötti szerződés arra kényszerítette többek között Oroszországot, Franciaországot, Nagy-Britanniát és Németországot, hogy állást foglaljanak, és megkezdjék a világ valaha látott legkegyetlenebb, legvéresebb, legköltségesebb háborúját.

Utolsó szavak

Franz von Harrach gróf az autó oldalsó felhágóján állt, amikor a merénylet bekövetkezett, emlékirata szerint ezek voltak Ferenc Ferdinánd utolsó szavai: „Sophie, Sophie, ne halj meg! Maradj életben a gyermekeinkért!”, mielőtt az ő sérülését firtató kérdésre azt felelte volna: „Semmiség.”

A halálos fegyver

A merénylő, Gavrilo Princip által használt fegyver egy belga gyártmányú FN Model 1910 félautomata pisztoly volt, amely 380 ACP lőszerrel működött. Amikor a végzetes napon Princip tüzelt, kétszer lőtt, 1,5 méter távolságról, lövései pedig eltalálták a főherceget és feleségét.

Nyitott Doppel-Phaeton

A főherceg és felesége a merényletkor nyitott tetejű, két ülésoros Gráf & Stift autómobilban utazott. Ez a kocsi egy hat járműből álló konvoj része volt, amely többek között a sarajevói polgármestert és a rendőrkapitányt is szállította. 1914. június 28-án bombatámadás is érte őket, amelyben húsz ember megsebesült.

A Fekete Kéz

A merénylők a boszniai szerbek egy földalatti sejtjéhez tartoztak, amelyet Danilo Ilić, a Fekete Kéz titkos katonai társaság egyik tagja irányított. A szervezet célja olyan cselekmény elkövetése volt, amely elszakítja az Osztrák-Magyar Monarchia délszláv tartományait a birodalomtól.

Osztrák–Magyar Monarchia

FERENC FERDINÁND A KIRÁLYSÁGÉRT

Ferenc Ferdinánd, Ausztria főhercege, Magyarország és Csehország királyi hercege népszerűtlen volt a szerbek körében, akik vissza akarták szerezni országukat.

Erősség Nagy energiájú és fizikai bátorságú vezető.

Gyengeség Tartózkodó és hisztériás rohamokra hajlamos.

1911-ES DOPPEL-PHAETON DRÁGA LUXUSCIKK

Kiváló sebességet és kitűnő kilátást kínált, kora egyik luxusautójának tartották.

Erősség Sokkal mozgékonyabb, mint a gyalogos vagy lovas lehetőségek.

Gyengeség Alig páncélozott és a szűk hely miatt kényelmetlen.

STEYR M1912 PISZTOLY

TARTÓS ÉS NÉPSZERŰ

Osztrák gyártmányú félautomata pisztoly, rövid távolságon imponáló megállítóerővel, és mivel elég kicsi, könnyen elrejtethető.

Erősség Az osztrák–magyar rendőrségnél és hadseregben rendszerített, megbízható fegyver.

Gyengeség Nagy távolságnál alacsony találati pontosság.

01 Kialakul a gépkocsioszlop

28-án reggel Ferenc Ferdinánd főherceg vonaton érkezik Sarajevóba. Találkozik Oskar Potiorek kormányzóval, és a várakozó autós kíséretet vezetik. A hat jármű közül a harmadikba, egy nyitott tetejű Gräf & Stift Doppel-Phaeton 1911 sportkocsiba száll.

02 A kelepce készen áll

A merénylet irányítója, Danilo Ilić szétosztja orgyilkosait, végig a konvoj útvonalán. Mind a hatan az Ifjú Bosznia tagjai, akik lőfegyverekkel, késekkel, bombákkal és mérgekapszulával vannak felszerelve.

A főherceg konvoja elhagyja a pályaudvart, Ilić az utat rója.

03 Mostar Café: elsza- lasztott esély

Az első merénylet, Muhamed Mehmedbašićot a város közismert Mostar kávéházának kertje elé állította Ilić. Egy bomba volt nála azzal az utasítással, hogy dobja a gépkocsioszlopra. Mehmedbašić azonban nem cselekszik, amikor Ferdinánd autója elhalad előtte, és nem cselekszik cinkostársa, Vaso Čubrilo-
vić sem, aki bombával és pisztollyal is fel van fegyverezve.

04 A Miljacka folyó

A Miljacka folyó Sarajevón kanyarog keresztül, ennek partján helyezkedett el bevetésre készen Ilić harmadik merényletje, Nedeljko Čabrinović. Egy bomba van nála, amelyet egyenesen a Doppel-Phaetonra hajt, amint Ferdinánd konvoja 10.10-kor elhalad előtte. A robbanószerszemet visszapattn az automobil hátrahajtott tetejéről, és a Ferdinánd kocsiját követő autó alá gurul. A bomba felrobban, használhatatlanná téve a járművet, és krátert vág az úttestbe. Húsz nézőt sebesítenek meg a repeszdarabok.

10 Egyesülés a halálban

Princip már úgy hitte, minden elveszett, hogy elpuskázta közös ügyüket, most azonban látott egy második esélyt. Villámgyorsan az autóhoz iramodott, és előrántva félautomata pisztolyát, körülbelül 1,5 méter távolságról kétszer tüzel. Az első lövés a főherceg nyaki főérőrt érte a második a felesége hasát. Mindkettő halálos találat volt, Zsófia szinte azonnal meghalt, a főherceg pedig percekkel később.

09 Princip második esélye

Miután nem sikerült Ferdinándra támadnia, Gavrilo Princip a közeli élelmiszerboltba, a Schiller Csemegekereskedésbe megy. Az üzletet elhagyva észreveszi, hogy a királyi autó pont előtte van. A sofőr a kórházhoz menet rossz helyen kanyarodott be, és most éppen tolat. A nyitott automobilban még mindig ott ül a főherceg, a felesége és a kísérők.

08 Rendkívüli védelem

10.45-re a főherceg fogadása véget ér, és kíséretével együtt elhagyja a városházát. Franz von Harrach gróf valószínűsíti, hogy lehetnek további lesben álló merénylet, ezért úgy dönt, a Phaeton felhágóján védő pózt felvéve utazik. Megegyeznek, hogy az autó egyenesen, a városközpontot elkerülve hajtson a sarajevói kórházba.

07 Városházi fogadás

Ferdinánd főherceg a feleségével és a kíséretével sértetlenül megérkezik a városházára. Ferdinánd, aki köztudottan lobbanékony természet, a megrázkódott hatás alatt így tesz szemrehányást Fehim Effendi Čurčić polgármesternek: „Polgármester úr, idejön az ember Sarajevóba látogatni, s bombákkal dobják meg! Ez felháborító!” Feldúltsága ellenére Ferdinánd engedi, hogy a polgármester elmondja ünnepi beszédét, majd próbálja elterelni a figyelmet a támadásról, és megköszöni a város lakosságának az üdvözlést.

06 Gyors menekülés

A gépkocsioszlop – miután észlelték, hogy megtámadták őket – a mozgásképtelen autót hátrahagyva gyorsan továbbhajtott a robbanás helyszínéről a sarajevói városháza felé. A konvoj most már sebesen haladva elsuhan Ilić maradék három merényletje, Cvjetko Popović, Gavrilo Princip és Trifun Grabež előtt. Nem tudnak akcióba lépni.

05 A hazáért

Halálos feladatának végrehajtása után Čabrinovićot percek alatt azonosítják, és amikor körülfogják, gyorsan lenyeli a ciánkapszulát, majd a partról a Miljackába ugrik. A kapszula nem éri el a kívánt hatást, így Čabrinović egy kiadós hányás után életben marad. A rendőrök kihúzzák a folyóból, a robbanás túlélői pedig rátámadnak.

A Fekete Kéz

DANILO ILIĆ TANÁRBÓL LETT GYILKOS

A tanárból merényletővé vált Danilo Ilić az 1900-as évek elején radikalizálódott. Elfogásakor mindent bevallott, hogy elkerülje a halált.

Erősség Gyakorlott a titkos műveletek megtervezésében.

Gyengeség A valós katonai tapasztalat és a taktikai rugalmasság hiánya.

A MERÉNYLŐK SŐTÉTBEN ÓLÁLKODÓK

Egyesek jó kiképzést kaptak ahhoz az uralkodóhoz lojális hű hadseregben, akit ők meg akartak ölni, míg mások személyes indulat vezette, totális amatőrök voltak.

Erősség Rejtett egységek, amelyek könnyen vegyülnek el a tömegben.

Gyengeség Nincs komoly fegyverzetük, a soktaktika hatásában bíznak.

AZ FN MODEL 1910 PISZTOLY ELNYÜHETETLEN FEGYVER

1983-ig gyártották. Az egyszerű konstrukció és a megbízhatóság elnyűhetetlen kézifegyvervé tette az FN Model 1910-est.

Erősség Stabil, és hatos sorozatokat lehet vele leadni.

Gyengeség Nagy távolságnál alacsony találati pontosság.